

Stichting Groninger Landschap

De Klutenplas; herstel binnendijkse brakke grond

Rond 1990 is in Noord-Groningen het zoetwaterplan ingesteld om verzilting via zoute kwel in landbouwpercelen achter de zeedijk tegen te gaan. Hierdoor verdwenen binnendijks brakke natuurwaarden. Ter compensatie diende 150 ha nieuwe binnendijkse brakke natuur aangekocht en ingericht te worden. Eén van deze compensatiegebieden is de Klutenplas van Het Groninger Landschap. De Klutenplas ligt ten noorden van Den Andel, direct tegen de zeedijk. Het gebied is eind jaren tachtig ontstaan als gevolg van kleiwinning ten behoeve van het op deltahoogte brengen van de zeedijk. De kleiput liep vol met water met in het midden een eiland. Het gebied dankt zijn naam aan de grote aantallen kluten die op het eiland in de plas gingen broeden. In 1998 is aan de westkant een landbouwperceel van 11 ha aangekocht in verband met genoemde natuurcompensatie. Dit perceel is in 2005 ingericht en aan de Klutenplas toegevoegd.

De Klutenplas is het gehele jaar van belang als hoogwatervlucht-, rust- en foerageerplaats voor steltlopers, eenden en ganzen, en 's zomers als broedgebied voor kolonievogels. Vanaf 2007 zijn de broedvogels en het broedsucces van de kolonievogels Kluut en Kokmeeuw gevolgd. Beide

Kluut (foto: Gerrit Kiekbos)

soorten hebben een sterke terugval in broedaantal en broedsucces laten zien. De afname wordt waarschijnlijk veroorzaakt door een combinatie van factoren, te weten predatie, de aanwezigheid van grote aantallen brandganzen die tot mei in het gebied verblijven en onvoldoende peildynamiek.

De terreinomstandigheden voor brakwatervegetaties en broedende, rustende en foeragerende vogels zijn onlangs geoptimaliseerd. De werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader

van het project 'Rust voor Vogels, Ruimte voor mensen' van Vogelbescherming Nederland. Om het gebied is een permanent stroomraster geplaatst om predatie door de Vos te voorkomen. Het waterpeil zal sterker fluctueren waardoor gunstige foerageeromstandigheden ontstaan voor steltlopers, waaronder kluten. Inundatie in de winter stimuleert de ontwikkeling van brakke vegetaties ook op de hogere delen. Hiermee wordt tevens ongewenste ruigteontwikkeling bestreden. Er zijn schelpenstrandjes aangelegd om de broedomstandigheden voor plevieren en sterns te verbeteren. Hierdoor kan de Klutenplas zijn rol als brakke parel langs de Waddendijk weer volop waarmaken.

Arjan Hendriks beheerder rayon Noord

Landschap Noord-Holland

Flora-atlas van Noord-Holland, laatste in serie van zes atlassen

Medewerkers en vrijwilligers hebben alle plantensoorten in Noord-Holland geteld en in kaart gebracht. Bij elkaar zijn 6,3 miljoen waarnemingen verwerkt tot de Atlas van de Noord-Hollandse flora. Het boek werd op 22 november 2014 op de Noord-Hollandse Natuurdag gepresenteerd. Het is het zesde boek dat in de serie atlassen van Noord-Holland verschijnt. In totaal komen er 1.350 soorten voor in Noord-Holland. Die veelheid aan planten heeft Noord-Holland te danken aan de verschillende landschapstypen die de provincie kent. Brakke- en zoete laagveengebieden, kalkrijke en kalkarme duinen, kwel uit het Gooi: de diversiteit is groot. Een groot deel van de gegevens komt van de provincie Noord-Holland, die sinds 1979 grote gebieden heeft geïnventariseerd. In opdracht van de provincie heeft Landschap Noord-Holland van deze gegevens een floradatabase gemaakt. De andere 2,5 miljoen waarnemingen komen van verschillende organisaties én vrijwilligers, die trouwens een grote rol speelden bij de totstandkoming van het boek. Van de 350 gekozen soorten in het boek toont een kaartje de actuele verspreiding en de plaatsen waar die plant tussen 1979 en 1995 voorkwam.

Cover Noord-Hollandse flora-atlas

Een voor Noord-Holland heel kenmerkende ontwikkeling is de verzoeting van het water na het afsluiten van de Zuiderzee. Soorten als Witte waterlelie, Kikkerbeet, Watereppe en Gele plomp hebben zich hierdoor sterk uitgebreid; je hoeft niet veel moeite meer te doen om ze in het stedelijk water of de omliggende polders van Alkmaar, Amsterdam, Haarlem of Purmerend tegen te komen. Er zijn ook planten die juist erg te lijden hebben onder de verzoeting. Soorten die van brak water houden, zoals Heemst, Rode oegentroost en Echt lepelblad zijn sterk achteruitgegaan.

Veel bijzondere soorten komen bijna alleen nog maar voor in natuurgebieden. Maar zelfs binnen natuurgebieden gaat het niet altijd goed: ondanks inspanningen van beheerders

gaat bijvoorbeeld een soort als de Veenmosorchis al jaren sterk achteruit door verzuring en verdroging. Kaartjes van alle 1.350 Noord-Hollandse plantensoorten staan op www.landschapnoordholland.nl/flora.

De andere atlassen, ook die van de broedvogels, vlinders, vissen en zoogdieren zijn te koop via www.landschapnoordholland.nl/webwinkel.

Johan Stuart, communicatieadviseur